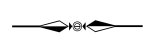

מסורת הש"ם

א) לקמן מ. מסות ב:;
ב) יבמות ד"ג, א לקמן פ"ג;
ד) [לקמן לה:], ט סנהדרין
ה) "ע"ש, ו) לקמן כג,
ו) לקמן לא:, ח) לקמן קט"ו, ט) ויקרא כד, י) ורש"ל, ק) גי' רש"ל כדא כ"ו ופירוש על המוכר קא' וה"ס שהלוקח יטול לומר שקול כך מוחי היכא שהוא ממוזק ועיין משנות רלב"ם,

תורה אור השלם

- אם כפר ירשת עֲלֶיךָ וְתָנוּן פֶּדֶן נַפְשִׁי כִּבֵּל אֲשֶׁר יִרְשֶׁת עָלַי:

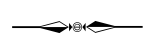
- שמות כא ל
- כי יִצְצוּ אֲנָשִׁים יָחִידוּ אִישׁ וְאִתּוֹ וְקָרְבָה אִשֶּׁת הָאָחִיר לְהַצִּיל אֶת אִישָׁהּ מִיֵּד מַכָּהוּ וְשֹׁלְחָהּ יָדָהּ וְהַחֲזִיקָהּ בַּמִּבְשִׁי:

דברים כה יא

מוסף רש"י

פטורין. שאין ידוע על ידי מי נטלה (וע"ל י.). ונתקע באשה חייב בד' דברים. נזק וזכר ופיס ושת, כדלמך בהנזיל (לקמן פה:). פגע תחת פלע לרבות השגגה כמזיד ואונס כולנו (יבמות ד.). וביבמתו לא קנה. דלא אטין לנאיא (שם), כבש עליו כו' או לתוך המים. כש, כרמי'ר נלע"ז, אחו' רלשו' של פטור ומקופי גמים כזי שלא יוכל להרים רלשו' ונענע ומת (פנהדרין ש:). הדרן עלך ביצד הרגל זה בא בחביתו וזה בא בקורתו. ופגע זו מה (לקמן לא:). אין לו אלא שכרו. שכר כלי ושכר פעולה (לקמן קט"ז).

רבינו חננאל

לר' יהודה בן בתירה המקבלי בסיוף חייב שקרוב מיתתו, וחזורקין פטור. בא שור וקוביל בקניני והנהו חלוקת ר' ישמעל בנו שלר' יוחנן בן בורקה [ורבנן] היא. דתניא ונתן פדיוני נפשו, דמי נזיק. ר' ישמעל אומ' דמי מוזיק. לרבנן דאמרי דמי נזיק, חייב בלע השור בכופר שהרי שורו הרג לר' ישמעל דאמ' דמי מוזיק, פ"י המוזיק הוא היה חייב מיתה מפני שלא שמר שורו כולו הוא הרג, ורחמ' חס עליה לשלם כופר לפי שלא עשה מעשה בידים, והכא אפי' הוא בעצמו בכי האי גונא לא היה מתחייב, דהא רבנן דפלגינ' עליה דר' יהודה בן בתירה פטרי ליה, וכל שכן על שורו. אמ' רבא היה ישן בראש הגג ונפל ונתקע באשה או כיצא בה והזיק חייב בד' דברים דקימ' לן אן קישוי אלא מרדנת, והנה כאלו יש ידיעה וכוונה

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

פטורין. דענינן שיכּה כל נפש אדם^(י) כל הנפש ואין כאן מכה כל

הנפש ופטורים ממימה. לר' יהודה בן בתירא חייב זה שקיצלו בסייף מפני שקירב את מימתו: **כל שור**. מועד: **וקצלו בקרניו**. ומת: **פלוגתא דר' ישמעאל ורבנן**. לענין כופר לר' ישמעאל דלמר כופר

פטורין ר' יהודה בן בתירא אומר בזה אחר זה האחרון חייב מפני שקירב מיתתו בא שור וקבלו בקרניו פלוגתא דר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא ורבנן דתניא^(א) ונתן פדיון נפשו דרמי נזיק ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר דמי מוזיק^(ב) ואומר רבה נפל מראש הגג ונתקע באשה חייב בד' דברים יביבמתו לא קנה חייב בנזק בצער בריפוי בשבת אבל בשת לא דתנן^(ג) אינו חייב על הבשת עד שיהא מתכוין ואמר רבה ינפל מראש הגג ברוח שאינה מצויה והזיק ובייש חייב על הנזק ופטור בד' דברים הברוח מצויה והזיק ובייש חייב בד' דברים ופטור על הבשת ואם נתהפך חייב אף על הבשת דתניא ממשמע שנאמר ושלחה ידה אינו יודע שהחזיקה מה ת"ל והחזיקה לומר לך יכיוון ששנתכוין להזיק אע"פ שלא נתכוין לבייש ואמר רבה הניח לו גחלת על לבו ומת פטור ע"ל בגדו וגשרף חייב אמר רבא תרוייהו תננהי על לבו דתנן^(ד) יבש עליו לתוך האור או לתוך המים ואינו יכול לעלות משם ומת חייב ידחפו לתוך האור או לתוך המים ויכול לעלות משם ומת פטור בגדו דתנן^(ה) קרע את כסותי שבר את כדי חייב על מנת לפטור פטור בעי רבה הניח גחלת על לב עבדו מהו כגופו דמי או כממונו דמי אם תמצא לומר כגופו דמי שורו מהו הדר פפשטה עבדו כגופו שורו כממונו:

הדרן עלך ביצד הרגל

הבניח יאת הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור ואם הזיק בה בעל החבית חייב בנזקו: **גמ'** פתח בכד וסיים בחבית ורתנן גמי זה בא בחביתו וזה בא בקורתו נשברה כדו של זה בקורתו של זה פטור פתח בחבית וסיים בכד ורתנן גמי יזה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש נסדקה חבית של דבש ושפך זה יינו והציל את הדבש לתוכו אין לו אלא

שכרו פתח בכד וסיים בחבית אמר רב פפא היינו כד היינו חבית למאי נפקא מינה למקח וממכר היכי דמי אילימא באתרא דכדא לא קרו חבית וחבית לא קרו כדא הא לא קרו לה לא צריכא דרובא קרו לה לכדא כדא ולחביתא חביתא ואיכא גמי דקרו לחביתא כדא ולכדא חביתא מהו דתימא זיל בתר רובא קב"ל

מודיעים פריך וי"ל דלא שייכא הכא הודעת דמים דקרוצים דמי הכד לדמי החצית א"ג שמכר ולא שיך לומר כזה הודעת דמים כלל ומיירי דאית ליה זוזי דלא שיך לומר שקול י כדך צוזון ולספרים דגרסי בהפרה ובהמוכר פירות אי דליתנהו להנך זוזי כרין לאוקמי שיש ללוקח מעות המכר והקנה לו אגב קרקע או אחר כך החלו הכדים והחציות אי גמי הכי פירושן מהו דתימא זיל בתר רובא אלא אחר הרוז אם הדמים מסייעים למוחזק קמ"ל וה"ה דהוי גמי למימר איפכא מהו דתימא זיל בתר חזקה קמ"ל דאין הולכין בתר חזקה אלא אחר הרוז אם הדמים מסייעין לרוז אלא משום דמתניתין מוכחא דבא להשמיענו דלא אזלינן בתר רובא דכד וחצית חדא נינהו ולפי זה אחי שפיר טפי אליצא דרז מאליצא דשמואל מדשמעינן דלא אזלינן בתר רובא אלא היכא שהדמים מסייעים למוחזק ולא שמעינן זה במקום דאין הדמים מסייעים:

כו.

בבש ע"יו ב'. באלו הן הנשרפין (סנהדרין דף עו: ושם) מפרש דרישא נקט כגש לרבותא וסיפא נקט דחפו לרבותא: **קרע** בסותי חייב. תימה היכי מייתי ראיא דלמא שאני הכא שהיה לו להסיר הגחלת מעל בגדו מדע מדנקט רבה על בגדו חייב מכלל דעל צצרו פטור והתם לקמן (דף צג:). תנן סמא את עיני אפי' על מנת לפטור חייצ אלא ע"כ על צצרו פטור משום שהיה לו להסיר כמו צעל לבו ומת וי"ל דהא פשיטא ליה דמעל צצרו יסיר הגחלת ומעל בגדו לא חייש ולא אינטריך לאתווי ראיא אלא שלא תאמר כיון שמינה על בגדו והוא שזקק א"כ דעתו הוי שיפטור דהא אשכחן אפי' במנאה לקרוע דחייב:

הניח גחלת ע"ז **צב** עבדו ב'. כשענד כפות וזינו עומד אללו איירי כדפרישית לעיל (דף כז: ד"ה והיה) ומיירי שלא מת העבד אלא הזקק ולהכי מספקא ליה שמה לא ימוש הרצ לסלקו מפני שישלם לו דמי נזקו:

הדרן עלך ביצד הרגל

הבניח. ואיכא גמי דקרו לחביתא כדא ולכדא חביתא. תרוייהו כריכי שאם התנה לתת לו כד והקנה לו כסודר ונתחייב הלוקח לתת דמים יכול הלוקח לומר לא אמן לך דמים אם לא תמן לי חצית דקרי ליה לחציתא כדא לפי שהוא מוחזק ולא אזלינן בתר רובא ואם התנה לתת לו חצית ונתן הלוקח דמים יכול לומר לו המוכר לא אמן לך אלא כד דקרי לכדא חציתא ולא אזלינן בתר רובא ולאומר ר"ת דאפי' רצ דלמר כפרק המוכר פירות (ב"ב דף קצ: וצ: ושם ד"ה ולחיו) ולקמן בהפרה (דף מו.) הולכין בממונן אחר הרוז גבי המוכר שור לחצירו ונמלא נגמון הכא מודה שיהיו הממוזק לומר למוליא אע"פ שהרוז מסייעך לא מוליא ממני ממונ דקיס לי בנפשאי שאני מן המיעוט אצל בנמלא נגמון לא מלי אמר מוכר קיס לי בנפשך שאתה מן המיעוט דזנזי לנכסמא דלדרכה יאמר הלוקח למוכר אתה הטעמני דקיס לי בנפשאי שאני מן הרוז דזנזי לרדיא וא"ת ומחוי אי דמי כדא אי דמי חציתא כדפריך לקמן בריש הפרה (שם) ובהמוכר פירות (ב"ב דף קצ:). וניחוי אי דמי רדיא לרדיא ושם אפרש צע"ה דאפילו לרבנן דפלגינ' אר' יהודה בהמוכר את הקפיניה (שם דף עו:). גבי מכר הגמל לא מכר הצקר דלית להו הדמים

הכד המניח את הכד בירשו הרבי' ובא אחר ונתקל בה ושברה, פטור. ואם הזיק בה בעל החבית חייב. פתח בכד וסיים בחבית. אמ' רב פפא כד וחבית אחד הוא. למאי נפקא מינה, כלומי מה צורך לדקדק בזה, ואמ' למקח וממכר. קיימ' לן כי הכד הוא פחות מן החבית שהכר שואבין בו מים א) מן המעין כדכת' וכדה על שכמה, והחבית גדולה (לחביתא) [ממנה]. ואם אמ' אדם לחבירו חבית אני מוכר לך רוב אותו המקום קורין לגדולה חבית ולפחותה ממנה כד, ומיעוטא קרו גמי לחביתא כדה ולכדה חביתא. והמוכר אומ' כדה מכרתיו לך והלוקח אומ' חבית קניתי ממך, מהו דתימא זיל בתר רובא ורובא לא קרו לכדה חביתא.

עין משפט ונר מצוה

קח א מיי פ"ח מהל' מקי ממון הלכה א סמג ענין פ:
ב ב מיי פ"צ מהלכות יבום הלכה ד סמג ענין כא טו"ש"ע אה"ע קטו קטו סעיף ח:
ק ב מיי פ"ח מהלכות מוצל ומזיק הלכה י סמג ענין ע טו"ש"ע ח"מ סימן תכא סעיף א:
קח ד ד ה ו ז מיי שם הלכה יז טו"ש"ע שם סעיף יא:
קכ ח טו"ש"ע ח"מ ס' שג סעיף א וסימן תיח סעיף יח:
ק י מיי פ"ד מהלכות מוצל ומזיק הלכה כז סמג ענין ע טו"ש"ע שם:
קיא י ב מיי פ"ג מהל' רוצח הלכה ט:
קיב ל מיי פ"ה מהל' מוצל ומזיק הלכה א סמג ענין ע טו"ש"ע ח"מ סימן שפ סעיף א:
קכ ג מיי שם פ"ד הלכה כז וענין בהשנות וצמ"מ וצני' שהאריך סמג שם טו"ש"ע ח"מ סימן שג סעיף א וסימן תיח סעיף יח:
א ג מיי פ"ג מהלכות מקי ממון הלכה ה סמג ענין פ טו"ש"ע ח"מ סימן תיב סעיף א:
ב ס מיי פ"י"ז מהלכות גזילה ואצירה הלכה ה סמג ענין עד טו"ש"ע ח"מ סימן רסד סעיף ה:

רבינו חננאל (המשך) ומת פטור, מאי טעמ' היה לו להשליכה מעל לבו. הניח גחלת על בגד חבירו וגשרף חייב. אמ' רבא תרוייהו תנניהו, דתניא דחפו לתוך האור או לתוך המים ויכול לעלות משם ומת פטור. בגדו דתנן קרע את כסותו ושיבר את כדו חייב. ש"מ דאפי' אם אמ' לו קרע וקרע חייב, וכל שכן הרואה אותו שורף את בגדיו ולא הציל שחייב השורף בנזקו. לא אמרי' היה לו להציל כממונו אלא למוזיק אמרי' ליה לא היה לך להזיק ממון חבירך ויכין שהזיקתה נתחייבת. בעי רבא עבדו כגופו דמי, והנותן גחלת לבלבו נשרף הבער בנותן גחלת בלב אדונו עצמו דמי (דמי), מה בלב אדונו עצמו פטור דאמרי' כיון שיהיה להסירה מעל לבו היה לו להסירה, לא הסירה הוא הרג עצמו, כן דין העבד ופטור. או כממונו דמי, כמו הנותן גחלת בכליו או בפירותיו או על גדי וגשרף שחייב, כך דין העבד וחייב. בתר דבעיא הדר פשטא, עבדו כי גופו והנותן גחלת בלב העבד, בדלא כפית ויכול להסירה ולא הסירה וגשרף ומת, פטור. שורו כממונו, וחייב. הדרן עלך הרגל מועדת

פרק שלישי: המניח את

הכד המניח את הכד בירשו הרבי' ובא אחר ונתקל בה ושברה, פתח בכד וסיים בחבית. אמ' רב פפא כד וחבית אחד הוא. למאי נפקא מינה, כלומי מה צורך לדקדק בזה, ואמ' למקח וממכר. קיימ' לן כי הכד הוא פחות מן החבית שהכר שואבין בו מים א) מן המעין כדכת' וכדה על שכמה, והחבית גדולה (לחביתא) [ממנה]. ואם אמ' אדם לחבירו חבית אני מוכר לך רוב אותו המקום קורין לגדולה חבית ולפחותה ממנה כד, ומיעוטא קרו גמי לחביתא כדה ולכדה חביתא. והמוכר אומ' כדה מכרתיו לך והלוקח אומ' חבית קניתי ממך, מהו דתימא זיל בתר רובא ורובא לא קרו לכדה חביתא.

^[1] ע"י בערך ערך דף א: